

02.12.2016

Філюк Д.

Михайло Хвесик: Україна зобов'язана вийти на траєкторію сталого розвитку

У зв'язку з поглибленням кризових явищ в економіці України все інтенсивніше почали лунати думки представників вищих гілок влади та експертного середовища стосовно перегляду пріоритетів сталого розвитку національного господарства. Звуження внутрішніх інвестиційних можливостей, низький рівень інвестиційної привабливості навіть найбільш ліквідних об'єктів, виведення значних обсягів вільних капіталів потребують від управлінських інститутів та наукових установ розглядати в іншому ракурсі перспективи та ресурсні можливості досягнення окремих пріоритетів, які мають обов'язково бути гармонізовані із 17 Цілями сталого розвитку, схваленими ООН. Необхідність корекції зазначених пріоритетів також зумовлена поглибленням процесів децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування, що зміщує центр тяжіння в досягненні окремих із них на рівень регіонів і територіальних громад. З питаннями щодо подальшої імплементації 17 Цілей сталого розвитку у вітчизняну практику макроекономічного регулювання, вибору секторальних пріоритетів, децентралізації влади і реформи місцевого самоврядування ми звернулись до академіка НААН України, директора Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України» Михайла Артемовича Хвесика ([Економіст](#)).

– Михайле Артемовичу, ще із середини 90-х років домінанта сталого розвитку стала одним з магістральних напрямів економічних досліджень. З погляду сьогодення, чи можемо говорити про те, що в досягненні пріоритетів сталого розвитку є значний прогрес або ж сталий розвиток так і залишився проявом фейковості численних концепцій, стратегій та програм?

– Дякую за запитання. На початку економічних досліджень щодо переходу національного господарства на модель сталого розвитку був присутній елемент декларативності з огляду на відсутність теоретичного базису і прикладного інструментарію досягнення конкретних цілей сталості функціонування соціально-економічних та еколого-економічних систем різного рівня. Тобто на той час фактично не існувало й об'єктивних передумов для того, щоб забезпечення сталого розвитку набуло конкретних інституціональних, організаційно-економічних та виробничо-технічних контурів. Але впродовж останніх років, як кажуть, крига скресла. Активізувалися дослідження проблем сталого розвитку як в академічних установах, так і вищих навчальних закладах, квінтесенцією чого є виконання Цільової програми наукових досліджень

Національної академії наук України «Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів у посткризовий період», де пріоритети сталого розвитку набули конкретного інституціонального та ресурсного супроводу.

– Що ж стало каталізатором активізації досліджень проблем сталого розвитку?

– Світова спільнота, передусім країни з передовою економікою, почали формувати теоретичне підґрунтя для переходу національних господарств на модель сталого розвитку ще з початку 70-х років минулого століття, відразу після утворення Римського клубу та висвітлення результатів досліджень групи Медоуза, а інституціонального оформлення заходи щодо досягнення цілей сталого розвитку набули після всесвітнього форуму «Порядок денний на XXI століття», який відбувся в Ріо-де-Жанейро 1992 р. Тому сьогодні вони значно просунулися вперед у цьому напрямі, про що свідчить підтримка численних проектів сталого розвитку та функціонування відповідальних за нього органів виконавчої влади в окремих країнах. Але основним каталізатором стало прийняття ООН 17 Цілей сталого розвитку – своєїрідної основної ідеологічної платформи скоординованої діяльності передових держав світу в напрямі забезпечення сталого розвитку. І дуже добре, що влітку цього року під патронатом ООН та безпосередньою участю Президії Національної академії наук України, зокрема академіка-секретаря відділення економіки, академіка Національної академії наук України Елли Марленівни Лібанової, зроблено перші кроки до імплементації зазначених цілей у вітчизняну практику управління національною економікою та секторальні пріоритети.

1 ПОДОЛАННЯ
БІДНОСТІ

2 ВИРІШЕННЯ
ПРОБЛЕМИ ГОЛОДУ

3 ПІДТРИМАННЯ
ХОРОШОГО ЗДОРОВ'Я

4 ЯКІСНА
ОСВІТА

5 ҐЕНДЕРНА
РІВНІСТЬ

6 ЧИСТА ВОДА
ТА НАЛЕЖНІ
САНІТАРНІ УМОВИ

7 ВИКОРИСТАННЯ
ВІДНОВЛЮВАНОЇ
ЕНЕРГІЇ

8 ДОСТОЙНІ РОБОЧІ
МІСЦЯ Й ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ
Й ІНФРАСТРУКТУРА

– І в чому ж зміст 17 Цілей сталого розвитку, схвалених ООН? Наскільки вони відповідають викликам, які стоять перед світовою спільнотою?

– Прикметною ознакою всіх без винятку цілей є врахування найбільш злободенних проблем розвитку людства, особливо країн, що розвиваються, оскільки останні потерпають від екологічних негараздів, дефіциту продовольства, різних епідемій. Тому 17 Цілей сталого розвитку, схвалених ООН, передбачають подолання бідності, гарантування продовольчої безпеки, охорону джерел питного водопостачання, боротьбу з опустелюванням, збереження біорізноманіття, прискорення процесів індустріалізації, формування самодостатніх поселень. До того ж більшість цілей безпосередньо стосується нашої держави, тому їх імплементація має стати альфою та омегою

національної політики сталого розвитку, інакше Україна випаде із глобального тренду наближення до такого розвитку.

– Ви наголошуєте на необхідності імплементації Цілей сталого розвитку у вітчизняну практику управління економікою і говорите про те, що перші кроки в цьому напрямі, зокрема Національною академією наук України, уже зроблено. І які ж це кроки?

– Влітку цього року Президія Національної академії наук України затвердила Концепцію Цільової програми наукових досліджень «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року», завдання якої гармонізовані із 17 Цілями сталого розвитку. Якраз така відповідність свідчить про те, що реалізація програми не буде простою калькою чийогось досвіду, а відбуватиметься в загальному фарватері досягнення світовою спільнотою пріоритетів сталого розвитку, які схвалені ООН та світовою спільнотою. До того ж саме в цьому полягає відмінність названої цільової програми від попередніх. Вихід на траєкторію сталого розвитку пов'язується з формуванням принципово нового формату використання природного багатства країни, подоланням структурних деформацій у сфері матеріального виробництва, модернізацією адміністративно-територіального устрою та фінансовою децентралізацією, переорієнтацією пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності й освоєнням нових стратегічних ринків, зміцненням господарської самодостатності територіальних громад, насамперед на депресивних сільських територіях.

[Докладніше](#)